

Bijlage 1

Scenario's toekomst ijsbaan Enschede

Inleiding

De gemeente heeft onlangs een vaststellingsovereenkomst gesloten met de IJsbaan Twente B.V. Daarmee is de exploitatie van de ijsbaan door IJsbaan Twente B.V / PCH groep per 1 april 2023 beëindigd. Seizoen oktober 2022 - maart 2023 wordt nog volledig gedraaid.

In dit document worden de 3 scenario's beschreven voor de toekomst van de ijsbaan in Enschede.

1. Voortzetting exploitatie per 1 april 2023 voor langere termijn
2. Sluiting van de ijsbaan per 1 april 2023
3. Voorzetting van de ijsbaan per 1 april 2023 voor een periode van één jaar (seizoen 2023-2024) met bijdragen van regiogemeenten en provincie

In dit document volgt de toelichting en de weging van alle scenario's op onderstaande indicatoren.

- Maatschappelijk effect
- Sport & gezondheid
- Financiële impact voor gemeente
- Economisch effect
- Planologische mogelijkheden

Scenario 3 het meest geschikt

Dit is het voorkeursscenario van het college. In dit scenario is sprake van een tussenoplossing voor de termijn van een jaar. Met voortzetting van de ijsbaan voor 1 jaar is het schaatsseizoen 2023-2024 veilig gesteld. Van belang is dat bepaald moet worden of de gemeente en de regio de ijsbaan (voor zeker nog 1 jaar) willen behouden als regionale sportvoorziening. Nog niet alle mogelijkheden zijn goed onderzocht om nu al definitief een keuze te maken om te stoppen met de ijsbaan. Het college ziet nog kansen om de ijsbaan in stand te houden. Op dit moment wordt er door de Vereniging Kunstijsbanen Nederland een lobby gevoerd bij het Rijk voor financiële steun voor ijsbanen. Het is nog onzeker wat daaruit komt. In het coalitieakkoord is opgenomen dat zonder cofinanciering vanuit andere (overheids)partijen het openhouden van de ijsbaan moeilijk wordt. Onder scenario 3 wordt hierop verder ingegaan.

In deel A, B en C wordt context geschetst van de situatie van de ijsbaan. In deel D zijn mogelijkheden weergegeven en in deel E zijn de scenario's uitgewerkt.

Deel A: Voorgeschiedenis

Start ijsbaan in 2008

De ijsbaan in Enschede bestaat sinds oktober 2008 als regionale sportvoorziening. De gemeente is eigenaar van de ijsbaan die bestaat uit een overdekte hal met daarin een 400 meter kunstijsbaan, een 30 bij 60 meter binnenbaan, een aantal nevenruimtes (kleedkamers/ kantoren/ horecadeel etc.) en het parkeerterrein. In 2008 is er een DBOM-overeenkomst (Design Build Operate Maintain) afgesloten met IJsbaan Twente B.V. voor de periode 2008-2028. Deze overeenkomst houdt in dat IJsbaan Twente B.V. onder meer verantwoordelijk is voor het onderhoud en de exploitatie van de ijsbaan en daarmee de ijsbaan huurt van de gemeente. De huur voor 2022 bedraagt circa € 187.000.

Bouwkosten ijsbaan

In het raadsvoorstel van 2 juli 2007 is een krediet van € 13,75 miljoen aangevraagd voor de realisatie van de IJsbaan Twente. Meer dan de helft van dit bedrag werd gefinancierd met externe bijdragen van o.a. de provincie en regiogemeenten.

Dekking:

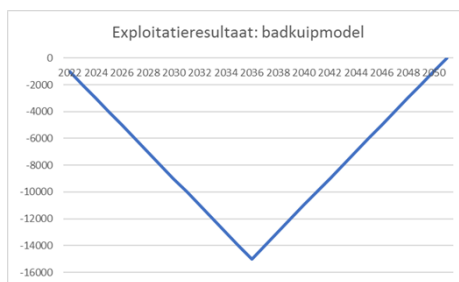
Gemeente Enschede	€ 5.970.000
Bijdragen regiogemeenten	€ 2.100.000
Europese subsidie (EFRO)	€ 750.000
Provinciaal actiefonds	€ 3.000.000
Sponsorbijdragen	€ 1.330.000 (werd uiteindelijk € 1.230.000)
<u>Provinciaal aanvullende subsidie</u>	<u>€ 600.000</u>
	€ 13.750.000

Het uiteindelijke investeringsbedrag bedroeg € 13,9 miljoen. Op basis van dit investeringsbedrag is de kostprijs dekkende huur berekend.

Kostprijs dekkende huur

Het Vastgoedbedrijf van de gemeente Enschede werkt met een zogenaamde kostprijsdekkende huur en is een gesloten product. Dit betekent dat alle kosten die gemaakt worden via de huur vergoed moeten worden. De kostprijsdekkende huur van ieder object wordt bepaald op basis van een door de gemeenteraad vastgestelde systematiek met vaste variabelen voor bijvoorbeeld verzekering, rente, OZB en algemeen beheer. Daarbij wordt gewerkt met een zogenaamd badkuipmodel waarin alle kosten over 30 jaar uitgemiddeld worden om de aanvangshuur laag te houden. In de eerste 15 jaar zijn er hoge kapitaallasten (er is nog weinig afgeschreven dus hoge afschrijvings- en rentelast) waardoor de kosten hoger zijn dan de baten. In de laatste 15 jaar zijn de baten hoger dan de lasten.

Figuur: fictief voorbeeld badkuipmodel

Op dit moment zit de exploitatie van de ijsbaan nog in het eerste negatieve deel van het badkuipmodel waardoor er een negatief exploitatieresultaat is van € 4,6 miljoen over de jaren 2008 t/m 2021. Deze verliezen zijn opgevangen in de vastgoedreserve. Op het moment dat er nieuwe exploitant komt, wordt de kostprijsdekkende huur opnieuw berekend voor over een periode van 30 jaar. Er ontstaat dan een nieuwe badkuip. De eerder gemaakte verliezen worden daarbij niet goed gemaakt.

Eerdere bijdragen gemeente

De gemeente heeft naast de bouwinvestering van € 5,9 miljoen ook diverse andere bijdragen gedaan. Dit omdat de IJsbaan Twente B.V al sinds de start te maken heeft met exploitatieverliezen. Daarover is IJsbaan Twente B.V. ook al lange tijd in overleg met de gemeente. De eerste overleggen dateren van

2012 waarin gevraagd werd extra budget beschikbaar te stellen om de ijsbaan verder te kunnen exploiteren. De eenmalige bijdragen ten behoeve van de exploitatie:

- Seizoen 2012/2013 een tijdelijke huurkorting van € 55.000,- en een bijdrage van € 50.000,- om het project schoolschaatsen op te starten.
- Seizoen 2016/2017 een tijdelijke huurkorting van € 50.000,- en een bijdrage van € 50.000,- wederom om het project schoolschaatsen mogelijk te maken.
- Vanaf 2018 ontvangt de ijsbaan een structurele exploitatiebijdrage van € 100.000,-. Hiervoor is een bij de DMBO-overeenkomst behorende allonge ondertekend die bepaalt dat de exploitatie van de ijsbaan door IJsbaan Twente B.V. wordt gezien als dienst van Algemeen Economisch Belang¹ waardoor geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun.

Eerdere onderzoeken

In 2017 zijn twee onderzoeken gedaan met betrekking tot de IJsbaan Twente.

- *Benchmark* onderzoek gedaan tussen de IJsbaan Twente en andere (soortgelijke) ijsbanen in Nederland.

Conclusie: Bij de realisatie van alle ijsbanen dragen gemeenten en in sommige gevallen provincies fors bij in de investering en vrijwel alle ijsbanen ontvangen ook een bijdrage in de exploitatie.

Vanaf de start van de exploitatie van IJsbaan Twente is er sprake van een exploitatietekort met een gemiddeld jaarlijks tekort van € 200.000,—. De belangrijkste impuls om het tekort te verminderen is het trekken van meer bezoekers. De daling van de animo voor schaatsen is echter een bedreiging voor alle ijsbanen in Nederland.

- *Quick Scan* gedaan van de IJsbaan Twente voor alternatieve gebruiksmogelijkheden.
Conclusie: Er is sprake van een matig courant complex. Met name de afhankelijkheid van een specifieke doelgroep (schaatssport etc.) maakt het geheel zeer incourant. De alternatieve opties bedrijfsruimte/ logistiek centrum en wonen lijken het meest interessant waarbij de eerste optie het makkelijkst is te realiseren door van de bestaande opstal gebruik te maken en voor de directe omgeving het minst belastend is.

Deel B: Actuele situatie

Aankondiging voornemen tot faillissement aanvraag

In de zomer van 2020 vroeg IJsbaan Twente B.V. wederom om een extra financiële impuls van € 175.000 euro en of de gemeente bereid was voor de middellange termijn de bestaande DMBO-overeenkomst te herzien. Met daarbij de opmerking dat bij het uitblijven van extra (eenmalige) financiële steun van 175.000 euro het faillissement aangevraagd zou worden. Het college is toen niet tegemoet gekomen aan het verzoek om de financiële bijdrage van € 175.000,-. Hierover is de raad met een brief geïnformeerd (Corsa oktober 2020,2000080497 en met een brief onder geheimhouding 200074788). Belangrijkste argument daarvoor was: De precaire financiële positie van de gemeente en het algemene uitgangspunt

¹ Diensten van algemeen economisch belang zijn economische activiteiten die een publiek belang dienen. De ondernemers of overheden die een DAEB uitvoeren bieden hun dienst aan op 'een markt'. Doorgaans is er sprake van onrendabele activiteiten en/of van activiteiten die de markt ontoereikend naar (sociaal-) maatschappelijk verantwoorde voorwaarden kan uitvoeren. Hierdoor moeten ondernemingen, die met een DAEB belast zijn, worden gecompenseerd voor de openbare diensten die zij uitvoeren.

om bij knelpunten een integrale afweging te maken ten opzichte van individuele voorzieningen met mogelijk precedent werking ten opzichte van andere waardevolle voorzieningen in de stad. Wel is de gemeente daarop intensief in overleg geweest met de IJsbaan Twente B.V. over mogelijke oplossingen om het tekort terug te dringen. Dit heeft de afgelopen twee jaar niet tot toereikende oplossingen geleid. Reden voor de IJsbaan Twente B.V. bij hun voornemen te blijven om faillissement aan te willen vragen. Hierover is de raad per brief geïnformeerd (Corsa nov. 2021: 2100102854, mrt. 2022: 2200017814).

Vaststellingsovereenkomst (VSO)

Om faillissement te voorkomen en daarmee sturing te houden op de continuïteit van de ijsbaan en onverwachte kosten te voorkomen heeft het college in augustus 2022 besloten een VSO aan te gaan met IJsbaan Twente B.V. Het sluiten van deze overeenkomst betekent dat:

- de lopende DMB0-overeenkomst met de IJsbaan Twente B.V. per 1 april 2023 eindigt.
- de gemeente per 1 oktober 2022 het beheer en onderhoud van de ijsbaan over neemt.
- de huidige exploitant van IJsbaan Twente B.V. – de PCH Dienstengroep – per 1 april 2023 stopt met de exploitatie van de ijsbaan.

De VSO zorgt ervoor dat het schaatsseizoen 2022-2023 in de IJsbaan Twente doorgang kan vinden. De raad is hierover geïnformeerd met 2 brieven (Corsa 3 maart, 2200017814 en 30 augustus, 2200074234).

Gebruikers en bezoekers van de ijsbaan

De IJsbaan Twente is een regionale sportvoorziening en biedt de mogelijkheid tot het uitoefenen van verschillende sport- en beweegactiviteiten op het ijs. De IJsbaan Twente bedient daarmee een breed publiek; recreatieve schaatsers, schaatsverenigingen (langebaan en shorttrack) ijshockeyverenigingen en kunstrijden. Ook organiseert de IJsbaan Twente B.V. schaats-gerelateerde evenementen voor verschillende doelgroepen zoals schoolschaatsen, curling en schaatslessen.

Baancommissie

Baancommissie Twente, die alle bij de KNSB aangesloten Twentse schaatsverenigingen vertegenwoordigt, is de belangrijkste huurder en huurt de ijsbaan voor 28 uur per week voor de schaatssport. Zij geeft aan dat stoppen met de ijsbaan in Enschede de doodsteek is voor de schaatssport en de ijshockeysport in Twente. De dichtstbijzijnde langebaan ijsbaan is Deventer. In het geval van sluiting zouden de schaatsverenigingen hier naar toe moeten verhuizen.

Uit navraag bij Sportbedrijf Deventer blijkt dat er nog wel enige ruimte is voor extra verenigingsuren, maar dan moeten de recreatieve uren verlaagd worden. Sportbedrijf Deventer wil daarover met ons meedenken. Voor ijshockey en shorttrack is de dichtstbijzijnde voorziening in Nijmegen. Deventer heeft geen ijshockeyveld.

KNSB

De KNSB maakt deel uit van een samenwerkingsverband met de Vereniging Kunstijsbanen Nederland (VKN), NOC*NSF, Vereniging sport en gemeenten (VSG), Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) en kenniscentrum Sport en bewegen. Deze partijen doen onderzoek naar het verduurzamen van ijsbanen, het ontwikkelen van innovatieve technische maatregelen voor de toekomst.

In het najaar is hierover een congres waar de plannen worden gepresenteerd. De KNSB geeft verder aan dat zij graag bereid zijn om met de gemeente mee te denken met een oplossing.

Regionale schaatsverenigingen

17 schaatsverenigingen uit de regio (waarvan 3 uit Enschede) maken gebruik van de ijsbaan. In totaal maken ongeveer 1400 Twentse clubschaatsers (waarvan 403 Enschedese georganiseerde sport schaatsers) gebruik van de trainingsuren. Sommige schaatsers trainen drie keer per week, andere maar één keer. Normaal komen alle leden 1 keer per week trainen, dat is het minimale. Contracten zijn gemiddeld 23 tot 25 weken. Qua gebruik van de ijsbaan is dit ongeveer 33.600 bezoeken per jaar van de schaatsers. Dit is gebaseerd op incidentele tellingen omdat ijsbaan Twente B.V. geen kassasysteem gebruikt als telsysteem, maar contracten per gehuurde uren afrekent. De vraag is ook of alle leden van de verenigingen ook werkelijk komen schaatsen. Zijn er passieve leden en zijn hoeveel leden hebben een andere reden waarom ze een seizoen of gedeeltelijk niet schaatsen door bijvoorbeeld een blessure.

Enschedese verenigingen

In Enschede maken zeven sportverenigingen (3 schaatsverenigingen, 3 ijshockeyverenigingen en 1 ijsdansvereniging) gebruik van de ijshal. Dat zijn de IJsclub Lonneker (59 leden), Sport en ijsvereniging Enschede (104 leden), IJshockeyclub Lions (29 leden), TRKV Piouette (29 leden), ijshockeyclub Bleu Caps (1 team, 30 leden), de studentenvereniging DSV Skeuvel (240 leden) en ijshockey the Slapping (40 leden). In totaal circa 530 Enschedese georganiseerde sporters. (deels schaatsers en deels overige ijssporten)

Talentontwikkeling en topsport

De IJsbaan faciliteert ook in trainingsvoorzieningen voor regionale wedstrijdselecties en talententeams zoals de baanselectie Twente, KTT Talent team KNSB en TalentNed. Ook worden er wedstrijden gereden.

Recreatieve bezoekers

De ijsbaan had in de 5 jaren voor Corona gemiddeld in totaal 75.000 tot 80.000 recreatieve bezoekers per jaar. In verband met corona zijn de bezoekers aantallen in het seizoen 2020-2021 en 2021-2022 aanzienlijk lager maar dit is niet representatief.

Schoolschaatsen

In seizoen 2015-2016 heeft IJsbaan Twente i.s.m. Stichting Euregio het schoolschaatsproject Opgestart. Deze groep gebruikers is niet in de normale bezoekers aantallen meegerekend. Het zijn leerlingen van de basisscholen en middelbare scholen. In totaal hebben de afgelopen jaren circa 20.000 kinderen uit de regio via het schoolschaatsen kennis kunnen maken met de schaatssport.

Invloed corona

Corona heeft veel invloed gehad op exploitatie van de ijsbaan. Alle opgelegde beperkingen hadden enorme impact op de omzet. Doordat de gemeente een SPUK-IJZ heeft aangevraagd bij het ministerie en deze is toegekend, kon de gemeente deze subsidie doorzetten naar de ijsbaan Twente B.V. Hierdoor zijn de financiële tegenvallers voor een groot deel opgevangen.

Geldend bestemmingsplan

De locatie van de ijsbaan maakt deel uit van het bestemmingsplan "Kanaalzone" en heeft hierin de bestemming "Sportvoorzieningen". De IJsbaan heeft als hoofdbestemming Sport, met als nevenbestemmingen Detailhandel (shop) en Horeca (kantine/restaurant). De gronden zijn bestemd voor sportvoorzieningen met de daar aan gerelateerde en ondergeschikte functies club- en/of kleedgebouwen, wedstrijdsecretariaat, kantine, sportmeubilair en ruimten voor het stallen van (brom)fietsen. De locatie kan daardoor ingezet worden voor verschillende sportvoorzieningen.

In de huidige huurovereenkomst is opgenomen dat de huurder de ijshal niet mag onderverhuren zonder toestemming van de gemeente. Voor de vrije verhuur geldt dat het moet gaan om schaatsgerelateerde evenementen. In artikel 27 van de verhuurovereenkomst is de bestemming van Het Gehuurde als volgt vastgesteld: *Recreatieve schaatsport, wedstrijdschaatsen, instructieschaatsen, verenigingsgebruik waarbij bijbehorende en schaatsgerelateerde voorzieningen worden opgenomen, en een horecagelegenheid.*

Deel C: Mogelijkheden

Bijdragen van andere partijen

De ijsbaan is een regionale sportvoorziening voor schaatsverenigingen uit de regio. Ook een groot aantal recreatieve bezoekers komen uit omliggende gemeenten. In het coalitieakkoord is opgenomen dat zonder cofinanciering vanuit andere (overheids)partijen het openhouden van de ijsbaan moeilijk wordt. Daarom is aan de regiogemeenten en aan de provincie Overijssel gevraagd om te willen bijdragen aan het in standhouden van de ijsbaan.

In het bestuurlijk overleg sport & bewegen met de regiogemeenten is kenbaar gemaakt dat er een fors structureel exploitatietekort is en dat het college het redelijk vindt dat regiogemeenten en provincie hieraan bijdragen. Regiogemeenten geven aan dat zij eerst een onderzoek willen doen naar de kosten/baten en structurele financiering van andere regionale sportvoorziening zoals FBK in Hengelo, IJspahal in Almelo en het Ravijn in Hellendoorn. Op basis daarvan kunnen zij een weloverwogen afweging maken over een eventuele financiële bijdrage en de hoogte hiervan. De provincie heeft aangegeven de onderzoekskosten te willen dragen. Het onderzoek moet nog opgestart worden. De verwachting is dat de resultaten van dit onderzoek niet voor 1 april 2023 beschikbaar zijn. Daarom is voor het seizoen 2023/2024 al wel om een bijdrage gevraagd aan de regiogemeenten en de provincie om dit schaatsseizoen nog te kunnen garanderen.

De provincie is bereid mee denken over nieuwe samenwerkingsvormen of een nieuw exploitatiemodel. Ook wil de provincie het onderzoek steunen naar de bovenlokale sportvoorzieningen. Daarnaast verwijst de provincie naar mogelijkheden in verduurzaming en financiële bijdragen uit het energiefonds.

De verwachting dat er vanuit het Rijk een bijdrage wordt gedaan zoals bij Thialf Heerenveen is nihil. Het Rijk heeft, op verzoek van de Tweede Kamer, alleen bijgedragen omdat Thialf een landelijke topsportvoorziening is. Wel is een landelijke lobby gaande vanuit de VKN en het NOC*NSF. Daarnaast is een motie ingediend door de tweede kamer: [Kamerbrief over ondersteuning energielasten sportverenigingen en -accommodaties | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Ook is het aantrekken van meer sponsors een mogelijkheid om de exploitatiebijdrage te doen verminderen (de ijsbaan in Leeuwarden wordt bijvoorbeeld gesteund door meer dan 100 sponsors). Besparingen kunnen mogelijk ook bereikt worden door duurzaamheid nader te onderzoeken. Een wijziging van het bestemmingsplan draagt bij aan de mogelijkheid om gedurende het hele jaar meer activiteiten te organiseren. Het bestemmingsplan laat nu wel meerdere sporten toe. Het bestemmingsplan waardoor de ijsbaan het gehele jaar efficiënter kan worden ingezet en er meer mogelijkheden zijn om activiteiten te organiseren.

Deel D: Ijsbanen in Nederland

Er zijn momenteel 21 ijsbanen in Nederland, overdekt, deels of niet overdekt. Ook zijn een aantal ijsbanen geïntegreerd in een multifunctionele sportaccommodatie. In 2013 is onderzoek gedaan naar *overheidssteun voor ijsbanen* door het onderzoeksbureau Mulier Instituut. Uit de onderzoeksresultaten destijds bleek dat bij de exploitatie van accommodaties alleen voor schaatssport in de praktijk vrijwel altijd een vorm van overheidssubsidie geboden is, zowel in Nederland als in het buitenland.

Thialf Heerenveen landelijke topsportvoorziening met (inter)nationaal belang

Thialf is aangewezen als 1 van de 5 topsportlocaties in Nederland waar topschaatsers trainen. Het Rijk heeft dit jaar € 1.000.000,- bijgedragen aan het noodlijdende Thialf en erkent daarmee dat dit een dermate belangrijke nationale topsportvoorziening is die vele olympische medaillewinnaars heeft voortgebracht. De provincie Friesland – 66% aandeelhouder – ondersteunt Thialf ook omdat het een topsportaccommodatie is. De provincie draagt niet bij aan andere ijsbanen in Friesland (Leeuwarden). Provinciaal beleid is dat de gemeente verantwoordelijk is voor financiering van de breedtesport. De gemeente Heerenveen (ruim 50.000 inwoners) – voor 33% aandeelhouder – draagt jaarlijks € 271.000 euro bij aan de exploitatie van de ijshockeyhal (= breedtesport). Ondanks dat Thialf ook een regionale functie heeft dragen omliggende gemeenten niet bij aan de exploitatie van de hal.

Deel E: Scenario's toekomst Ijsbaan

Hieronder worden 3 scenario's beschreven voor de toekomst van de ijsbaan in Enschede met toetsing op 5 indicatoren.

1. Voorzetting van de exploitatie per 1 april 2023 voor de langere termijn.
2. Sluiting van de ijsbaan per 1 april 2023 .
3. Voorzetting van de ijsbaan per 1 april 2023 voor een periode van één jaar (seizoen 2023-2024) met bijdragen van regiogemeenten en provincie Overijssel

Alle scenario's zijn gewogen op grond van 5 toetsingscriteria:

- Maatschappelijk effect Twentse inwoners maken gebruik van de voorziening;
- Sport & gezondheid Betekenis voor (top)sport klimaat en gezondheid inwoners
- Financieel effect Financiële impact voor gemeente (vastgoed)
- Economisch effect Betekenis voor economie & werkgelegenheid
- Planologisch effect Planologische mogelijkheden / Ruimtelijke effecten

SCENARIO 1. Voorzetting van de exploitatie per april 2023 voor de langere termijn

Gemeente blijft eigenaar en de ijsbaan blijft behouden

In dit scenario zal een nieuwe exploitant moeten worden gezocht al dan niet via een openbare aanbesteding. Er is een oriënterend gesprek geweest met een mogelijke exploitant. Ook is gesproken met Sportaal. Beide partijen geven aan alleen onder bepaalde voorwaarden de exploitatie over te willen nemen en alle risico's afgedekt te willen zien. Om die reden zal een bepaalde risicomarge aangehouden worden. Ook andere potentiële partijen zullen financiële voorwaarden stellen. Daarnaast zal de nieuwe exploitant op zoek moeten gaan naar sponsors en naar partijen die gebruik willen maken van de ruimtes in de ijshal. Er heeft zich al een ondernemer hiervoor gemeld bij de gemeente.

Maatschappelijk effect

De ijsbaan blijft als regionale sportvoorziening behouden. De inwoners van Enschede en van de andere gemeenten kunnen gebruik blijven maken van de ijsbaan.

Met bezoekersaantallen van tussen de 80.000 en 75.000 recreatieve bezoekers en het schoolschaatsen wordt voldaan aan een vraag uit de samenleving.

Door diverse activiteiten te organiseren moet de (recreatieve) schaatssport voor een breed publiek, jong en oud, aantrekkelijk worden om zodoende ook meer bezoekers te trekken. Daarmee is de ijsbaan van belang voor de breedtesport en het stimuleren van bewegen.

Het beoefenen van de schaatssport als breedtesport is van belang voor de doorontwikkeling van topsport. Immers zonder breedtesport, geen topsport. De schaatssport is cultureel erfgoed van Nederland. Nederlandse topschaatsers hebben veel olympische medailles gewonnen en worden vaak Europees en wereldkampioen. Dit werkt inspirerend voor de jeugdige schaatsters.

Aan de andere kant dient een afweging gemaakt te worden tussen de benodigde financiële middelen om de ijsbaan voor 6 maanden per jaar open te houden en het aantal bezoekers dat gebruik maakt van de ijshal. Staat dit tot elkaar in verhouding? Uitgaand van de een jaarlijkse bezoekersaantal van

- 80.000 recreatieve
- 6000 schoolschaatsers
- 1.800 ijssporters (1400 schaatsters en 400 overig) waarvan 530 Enschedese sporters. Is de ijsbaan hiermee een noodzakelijke basisportvoorziening en is dit een bedrag van 618.000 waard?

Sport & gezondheid

De ijsbaan vormt in Enschede een regionale sportvoorziening voor de breedtesport (schaatsen, ijshockey en ijsdansen), voor talentontwikkeling (Talentned) en voor recreatieve schaatsters en andere ijsgerelateerde activiteiten. Het in stand houden van de ijsbaan draagt bij aan het gemeentelijk sportbeleid. In de huidige Sportnota "sportief werken aan je gezondheid" is opgenomen dat sporten en bewegen actief bijdraagt aan het bevorderen van een gezonde leefstijl en de sociale binding versterkt. Schaatsen is een vrij technische sport die bijdraagt aan het bevorderen van de motoriek en een gezonde leefstijl.

Echter draagt de georganiseerde schaatssport / ijshockeysport (circa 530 georganiseerde sporters = 0,3% van alle inwoners) in Enschede in verhouding minder bij aan sport en gezondheid afgezet tegen andere georganiseerde sporten en verenigingen: voetbal (6,6 %), hockey (1,1%), zwemmen (0,5 %), gymnastiek (1,6%), tennis (2,5%) en volleybal (0,6%)

Financieel effect

De kosten voor het in stand houden van de ijsbaan zullen in dit scenario volledig bij de gemeente - Sportbeleid - komen te liggen. De kosten hiervan zijn op dit moment becijferd op minimaal 618.000 euro. Daarbij is vooral gekeken naar de exploitatie in de periode voor corona (2017-2019) omdat de coronajaren niet representatief waren. We beschouwen het geraamde bedrag als minimum omdat er nog geen rekening is gehouden met een mogelijke opslag in de toekomstige exploitatiebijdrage voor risico's en rendement bij een nieuwe exploitant. De gemeente is in de berekening van dit scenario volledig risicodragend van de exploitatie van de ijsbaan.

De gemeente heeft sinds 2018 reeds dekking van 100.000 euro in de begroting zodat het resterende tekort uitkomt op 518.000 euro. Hierbij zijn de energiekosten geraamd op basis van het verbruik voor de coronajaren en de laatste inzichten van de energietarieven. Deze kunnen in de toekomst wijzigen. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor aannames m.b.t. efficiëntere personeelsinzet en financieringslasten.

In dit scenario zorgt het Vastgoedbedrijf als gebouweigenaar voor het beheer en onderhoud. De huur kan intern in rekening gebracht worden bij de gemeente/Sport of via een exploitatiebijdrage aan de externe partijen. Het Vastgoedbedrijf werkt met een kostprijsdekkende huur; alle kosten gedurende de huurperiode wordt doorgerekend in de huur.

De nieuwe huurprijs valt hoger uit dan de huidige huurprijs doordat de onderhoudsverantwoordelijkheid naar de gemeente toe komt, de parameters voor het berekenen van de kostprijsdekkende huur verhoogd zijn t.a.v. de oorspronkelijke huurberekening in 2007, er naderhand kredieten geactiveerd zijn en de reserve met bijdragen van derden over een langere periode wordt uitgesmeerd.

Economisch effect

Een divers en uniek vrijetijdsaanbod is essentieel voor de levendigheid en aantrekkelijkheid van onze stad en regio. De ijsbaan is de enige overdekte ijsbaan in de regio. We kunnen als gemeente meer ruimte bieden voor gebruik van het vastgoed. Dat hebben we in coronatijd ook gedaan door de Twentse vlooiemarkt tijdelijk te verplaatsen naar de ijsbaan. Zo zijn er vast nog meer nevenfuncties denkbaar. De Scheg in Deventer gebruikt de hal van de ijsbaan tijdens de zomer als speel- en sporthal, maar ook in de winter kun je er skiessen krijgen (in het midden van de baan op een rollenband). Dit zijn allemaal functies die aansluiten op het profiel van het Go Planet terrein en dus ook goed passen binnen de ijsbaan. Daarnaast kan aansluiting worden gezocht met het Kennispark. In afstemming met het Kennispark kan onderzocht worden of de ijsbaan voorziet in sport- en leisure behoeften van werknemers van het Kennispark. Zijn bedrijfsuitjes mogelijk? Of biedt de ijsbaan een unieke locatie voor een Kennispark-gerelateerd event?

Planologische effect

De ijsbaan is van belang voor het vasthouden en aantrekken van talent, maar ook een voorziening dat past in een stad als Enschede, als grootste stad van de regio. De dichtstbijzijnde volgende overdekte ijsbaan ligt in Deventer. Daarnaast past de ijsbaan in het complementaire aanbod van recreatie én topsport. Het nieuw te bouwen zwembad verliest ook haar recreatieve en leuke vrije tijdsbesteding. Met een verdwijning van de ijsbaan holt het recreatieve aanbod nog verder achteruit.

Overwegingen

Onderstaande argumenten pleiten voor het behoud van de ijsbaan:

- Een externe partij waarschijnlijk t.o.v. IJsbaan Twente B.V. kan besparen op bepaalde posten en daardoor het exploitatietekort naar beneden kan brengen.
- Een externe partij ervaring heeft in het beheren en managen van sportaccommodaties.
- De ijshal een regionale voorziening is voor de breedtesport, recreatieve schaatsers en voor talentontwikkeling.
- We behouden het personeel (3 fte) van de ijsbaan Twente, waaronder de ijsmeester die kennis en ervaring hebben met de ijshal.
- De ijshal niet persé noodzakelijk is maar van zodanig maatschappelijk belang voor de Enschedese en Twentse inwoners dat het gezien kan worden als een basissportvoorziening zoals bijvoorbeeld een zwembad, voetbalcomplex of een sporthal
- De baancommissie Twente en de KNSB willen heel graag de ijshal behouden voor de schaatsport en willen samenwerken met Sportaal of een andere externe partij.
- De ijsbaan biedt een uniek vrijetijdsaanbod en is van belang voor de levendigheid en aantrekkelijkheid van onze stad en regio en daarom van belang is voor het aantrekken en vasthouden van talent in Enschede

Kantelingen/aandachtspunten

- Het aantal schaatsers en ijshockeyers dat gebruikt maakt van de ijshal is gering ten opzichte van andere sporters op andere sportcomplexen in Enschede is laag.
- Schaatsen is een technische en een niet- laagdrempelig sport.
- Door de vele warme winters en omdat er zelden meer natuurijs is maken steeds minder kinderen kennis met de schaatsport en dit heeft effect op het beoefenen van de schaatsport in de ijshal (minder animo).
- Is het gelet op de klimaatverandering en vanuit duurzaamheid nog verantwoord een ijsbaan te exploiteren?
- Er is een aanvullend exploitatietekort van minimaal 518.000 euro (er zit reeds 100.000 in de begroting) dat vanuit de gemeente opgebracht moet worden.
- Het tekort van 518.000 euro geldt alleen voor de korte termijn. Meerjarig kunnen we dat nog niet overzien. Ook over de energiekosten is voor de lange termijn bijvoorbeeld nog geen duidelijkheid te geven.

SCENARIO 2. Sluiting van de ijsbaan per 1 april 2023

Schaatsbaan blijft niet in stand

In dit scenario verdwijnt de ijshal uit Enschede. Uit de Quickscan uit 2017 naar alternatieven voor de ijsbaan kwam naar voren dat er sprake is van een matig courant complex. Met name de beperkte gebruiksmogelijkheden maakt het geheel zeer incourant. De alternatieve opties bedrijfsruimte/ logistiek centrum en wonen lijken het meest interessant waarbij de eerste optie het makkelijkst is te realiseren door van de bestaande opstal gebruik te maken en voor de directe omgeving het minst belastend is

Maatschappelijk effect

De ijsbaan verdwijnt als regionale sportvoorziening. De inwoners van Enschede en van de andere gemeenten kunnen geen gebruik meer maken van de ijsbaan. Bij het sluiten van de ijsbaan kunnen de

huidige gebruikers van de ijsbaan in de praktijk terecht bij de IJsbaan Deventer als dichtstbijzijnde ijsbaan. In de Deventer ijsbaan is nog wel ruimte om schaatsverenigingen onder te brengen. Er zal geschoven moeten worden met de planning. De ijshockey verenigingen en de shorttrack moeten uitwijken naar Nijmegen of Nordhorn. Voor de recreatieve bezoekers en het schoolschaatsen is dit een negatief maatschappelijk effect.

Sport & Gezondheid

Dit scenario is niet wenselijk. De ijshal gaat dicht en verdwijnt. Er is geen faciliteit meer voor de breedtesport: schaatsport, ijshockey, ijsdansen binnen Enschede en voor de regiogemeenten. Ook voor de studenten schaats- en ijshockey verenigingen zal dit een forse teleurstelling zijn. Het gaat ten koste van de schaats- en ijshockey sport en daarmee verdwijnen deze sporten uit Enschede. Ook het talententeam TalentNed kan geen gebruik meer maken van de ijshal, terwijl TalentNed nu bezig is met de ontwikkeling van Topsport en talentencampus Diekman.

Financieel effect

Alle circa 100 vastgoedobjecten kennen een eigen badkuipmodel met de eerste 15 jaar een "verlies" en de laatste 15 jaar een "winst". Elk object bevindt zich op een ander moment in de badkuip. Door met een reserve op portefeuilleniveau te werken kunnen al deze plussen en minnen in de reserve opgevangen worden.

Als de ijsbaan verkocht wordt dan moet het vastgoedbedrijf de boekwaarde afboeken (pand en grond nu € 6,9 miljoen). Dit trekt een zware wissel op de vastgoedreserve omdat deze dan richting de nul gaat. Hierdoor worden alle toekomstige ontwikkelingen op slot worden gezet; er is nagenoeg geen ruimte meer voor de bouw van bijvoorbeeld multifunctionele sportaccommodaties, nieuwe investeringen in cultuur of het opvangen van rentestijgingen. In de eerste twee situaties ga je dan immers opnieuw de badkuip in met de eerste 15 jaar verliezen die een bijdrage vanuit de vastgoedreserve vragen.

Als de ijsbaan verkocht wordt en nieuwe ontwikkelingen moeten blijven doorgaan, dan is een eenmalige bijdrage van € 5 miljoen nodig vanuit de algemene reserve.

Er is nu een bedrag van 100.000 euro in de sportbegroting opgenomen als exploitatie bijdrage ijsbaan. Met het sluiten van de ijsbaan komt dit bedrag vrij. De Raad kan dit bedrag een andere bestemming geven.

Mocht de ijsbaan gesloten en gesloopt worden dan is dit scenario vanuit gemeente/vastgoedbedrijf gezien financieel absoluut niet wenselijk. In dit scenario wordt het gebouw en de grond afgeboekt en wordt de grond na sloop om niet overgedragen aan stadsdeelbeheer. Dit zorgt ervoor dat de vastgoedreserve direct op het randje van de nul komt. Nieuwe ontwikkelingen (met start negatieve badkuip tot gevolg) of tegenvallende verkopen kunnen daardoor niet opgevangen worden in de reserve. Hierdoor worden dan alle toekomstige ontwikkelingen als een Muziekcentrum of Clustering Sportparken op slot gezet. Het vastgoedbedrijf is immers een gesloten product en moet alle kosten dekken uit de huurinkomsten en schommelingen opvangen in de vastgoedreserve. Bovendien is dit kapitaalvernietiging. De ijsbaan is geopend in 2008, is nog maar 15 jaar oud en kan nog jaren mee.

Economisch effect

Zie onder scenario 1 en er verdwijnen banen als de ijsbaan dicht gaat.

Planologisch effect

Met het verdwijnen van de ijsbaan gaat het recreatieve aanbod verder achteruit. Als de nieuwe eigenaar een andere functie wil geven aan het pand, maar het pand niet aanpast is er niet direct een effect te verwachten op de ruimtelijke kwaliteit. Als er verbouwingen of aanbouwen nodig zijn dan kan dat wel consequenties hebben voor de ruimtelijke kwaliteit. Daarvoor is meer informatie nodig of moeten randvoorwaarden vooraf worden meegegeven.

Dit scenario kan alleen goed worden afgewogen als we ook een alternatieve invulling bepalen. Uitbreiding van het Kennispark zou een mogelijkheid zijn, maar misschien zijn er ook andere functies denkbaar. De nieuwe invulling bepaalt zowel de financiële consequenties van dit scenario als de ruimtelijke.

Bij beëindiging van het gebruik en eventueel sloop van de bebouwing blijven de planologische mogelijkheden van kracht op de locatie. Als er een alternatieve invulling komt van de locatie en deze wijkt af van de mogelijkheden die het huidige bestemmingsplan biedt dan dient het bestemmingsplan te worden herzien.

Bij sloop van de ijshal wordt de grond overgedragen aan stadsdeelbeheer ervan uitgaande dat er geen alternatief komt. Stadsdeelbeheer zal de grond dan toevoegen aan de openbare ruimte en inrichten als bijvoorbeeld groenvoorziening of parkeerterrein.

Overwegingen

- De functie van de ijsbaan vervalt.
- Een verkoop tegen marktwaarde kan opgevangen worden binnen de Vastgoedreserve maar zet alle toekomstige ontwikkelingen op slot.
- Afstoten heeft een voordeel van € 100.000 voor sportbeleid, omdat dit bedrag reeds structureel in de begroting zit sinds 2018.
- Er kan gezocht worden naar een functie passend bij Kennispark.
- Bij sloop is sprake van kapitaalvernietiging.
- Behoud ijsbaan of verkoop zijn in die zin betere opties. Verkoop is financieel gezien minder nadelig dan sloop.

SCENARIO 3. Voorzetting van de exploitatie per 1 april 2023 voor een periode van één jaar met bijdragen van regiogemeenten en provincie Overijssel

Gemeente blijft eigenaar en de ijsbaan blijft behouden voor seizoen 2023-2024

Dit is het voorkeursscenario van het college.

In dit scenario blijft de ijsbaan nog een extra seizoen bestaan 1 oktober 2023 tot 1 april 2024 en moet op zeer korte termijn (voor 1-4-2023) een nieuwe exploitant gevonden worden. Gelet op die zeer korte periode is Sportaal de meest voor de hand liggende partij om exploitatie voor de duur van 1 jaar over te nemen.

Voordelen van Sportaal zijn:

De gemeente is reeds opdrachtgever van Sportaal. In die lijn is het de meest voor de hand liggende optie om Sportaal met een dienstverleningsovereenkomst (DVO) de zorg voor de ijsbaan te geven voor de duur van 1 jaar. De zorg voor een ijsbaan zit niet in de huidige opdracht van Sportaal, dit betekent dat er een

extra opdracht moet worden gegeven met daarin een vergoeding voor de dienstverlening die Sportaal ten behoeve van de ijsbaan uitvoert. Sportaal voert al 5 jaar het gemeentelijke sportbeleid uit en heeft een groot maatschappelijk netwerk in Enschede waardoor zij de ijsbaan en de schaatssport goed op de kaart kan zetten bij diverse partijen. Sportaal ziet de exploitatie van de ijsbaan als logische aanvulling op hun activiteiten als sportbedrijf. Sportaal heeft kennis en ervaring met het verhuren en beheren van sportaccommodaties en geeft aan een kosten te kunnen besparen door personeelsinzet te combineren met andere voorzieningen.

Maatschappelijk effect

Hiervoor geldt hetzelfde als scenario 1 : de ijsbaan blijft als regionale sportvoorziening behouden.

Sport & Gezondheid

Hiervoor geldt hetzelfde als scenario 1 : de ijsbaan blijft als regionale sportvoorziening behouden.

Financieel effect

Idem scenario 1

Economisch effect

Idem scenario 1

Planologisch effect

Idem scenario 1

Het college vindt het te vroeg om nu definitief te besluiten om te stoppen met de ijsbaan. Het college ziet nog kansen om de ijsbaan in stand te houden. Op dit moment wordt er een lobby door de Vereniging Kunstijsbanen Nederland gevoerd bij het Rijk voor financiële steun voor ijsbanen. Het is nog onzeker wat daaruit komt.

Overwegingen

- In dit scenario is sprake van een tussenoplossing voor de korte termijn van een jaar om met de regiogemeenten en de provincie onderzoek te doen naar de mogelijkheden om gezamenlijk structurele financiering te gaan organiseren.
- Het schaatsseizoen 2023-2024 is veiliggesteld.
- We doen onderzoek naar structurele financiering en exploitatie van bovenlokale sportvoorzieningen waaronder - naast de ijshal- het FBK-stadion in Hengelo, de IIsphal in Almelo en het Ravijn in Hellendoorn. We onderzoeken de kosten en de baten van deze voorzieningen om een regionale afweging te maken hoe deze voorzieningen zich tot elkaar verhouden.
- De kosten worden gedeeld met de regiogemeenten en provincie Overijssel.
- We kunnen snel schakelen met Sportaal om de exploitatie over te nemen.
- We behouden het personeel (3 fte) van de ijsbaan Twente (ijsmeester, manager en administratief medewerkster) dat kennis en ervaring heeft met de ijshal.

SAMENVATTING Scores ten aanzien van de verschillende scenario's

toetsingscriteria	1. voorzetting van de exploitatie per 1 april 2023 voor de langere termijn	2. Sluiting van de ijsbaan per 1 april 2023	3. Voorzetting van de exploitatie per 1 april 2023 voor een periode van één jaar.
Maatschappelijke effect	+ Functie behouden -afhankelijkheid derde partij	- Functie vervalt	+ Functie voorlopig behouden + Maximale sturing door opdrachtverlening en verantwoording Sportaal
Sport/ gezondheid	+ Schaatssport blijft behouden in Enschede voor de gehele regio Draagt bij aan gezonde leefstijl	-	+ Schaatssport blijft voorlopig behouden in Enschede voor de gehele regio Draagt bij aan gezonde leefstijl
Financieel effect	- Vanuit de gemeente zal een hogere exploitatiebijdrage worden gevraagd Kosten gedekt via huur	De huidige exploitatiebijdrage van 1 ton kan alternatief ingezet worden. Incidentele bijdrage 5 miljoen nodig om alle toekomstige ontwikkelingen niet op slot te zetten (Vastgoed)	- Vanuit de gemeente zal een hogere exploitatie bijdrage worden gevraagd + provincie Overijssel draagt de helft bij + tijd gebruiken voor regionaal onderzoek
Economisch effect	+	-	+
Planologisch effect	+	Afhankelijk van het plan en de koper	+